

המוסד
לביטוח
לאומי
50

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

ממדי העוני והפערים בהכנסות 2004

ממצאים עיקריים

לאה אחדות, רפאלה כהן ומירי אנדבלד

עיקרי הממצאים

- ◀ הצמיחה הכלכלית ב-2004 לוותה בהחרפת המצב החברתי בישראל; המשק עלה על מסלול הצמיחה, אך המשפחות בשלושת העשירונים הנמוכים נותרו מאחור ורמת חייהן המשיכה להידרדר.
- ◀ ב-2004 נמשך התהליך של התרחבות ממדי העוני ושל העמקת הפערים בהכנסה הפנויה; שיעור המשפחות העניות **חצה את קו ה-20%**, המשפחות העניות נעשו עניות יותר ומדד גייני **נסק בשיעור של 3.1%**.
- ◀ שיעור המשפחות שהכנסתן הפנויה נפלה מקו העוני עלה מ-**19.3%** ב-2003 ל-**20.3%** ב-2004. מספר המשפחות העניות הגיע ל-**394** אלף. במשפחות העניות חיו כ-**1,534,000** נפשות – שמתוכן כ-**714** אלף ילדים.
- ◀ ב-2004 **נמשכה ברציפות**, זו השנה השישית, מגמת העלייה בשיעור הילדים העניים בכלל הילדים בישראל. תחולת העוני בקרב ילדים עלתה מ-**30.8%** ב-2003 ל-**33.2%** ב-2004. דהיינו, כל ילד שלישי בישראל חי במשפחה ענייה.
מאז 1998 עלתה תחולת העוני בקרב ילדים בכ-**50%**.
- ◀ העלייה בתחולת העוני לפי ההכנסה הפנויה אפיינה כמעט את כל קבוצות האוכלוסייה, ולא פסחה אף על המשפחות העובדות:
  - בקרב הקשישים – מ-**22.3%** ל-**25.1%**
  - בקרב משפחות גדולות – מ-**48.9%** ל-**54.7%**
  - במשפחות חד-הוריות – מ-**27.6%** ל-**31.4%**
  - במשפחות עובדות – מ-**10.3%** ל-**11.4%**
- ◀ כמו בשנים הקודמות גם ב-2004 המשפחות העניות נעשו עניות יותר והכנסתן התרחקה עוד יותר מקו העוני. פער העוני הממוצע למשפחה ענייה הגיע ל-**33.3%** מקו העוני. העמקת העוני בלטה במשפחות הגדולות **היהודיות** ובמשפחות הלא-עובדות בגיל העבודה.
- ◀ קצבות המוסד לביטוח לאומי בממוצע למשפחה באוכלוסייה נשחקו גם ב-2004 בשיעור של **7.5%** ובשיעור מצטבר של **15%** בשנים 2003-2004. השחיקה ב-2004 בלטה בגמלה להבטחת הכנסה (שהקיצוץ בה בא לידי ביטוי מלא בנתוני סקר 2004) ובמיוחד בקצבות הילדים.

קצבת הילדים למשפחה עם ילד אחד – שחיקה ריאלית של כ-13%.
קצבות הילדים למשפחה עם 4 ילדים – שחיקה של כ-22%.

על רקע עליית השכר במשק ב-2004, רמת כל הקצבאות נשחקה ביחס לשכר הממוצע.

◀ ב-2004 עלתה רמת החיים הכללית – במונחי הכנסה פנויה לנפש תקנית – ב-3.6%. ואולם בעוד שההכנסה של שלושת העשירונים העליונים עלתה בשיעורים בני 6%-5%, ההכנסה של העשירון התחתון צנחה בכ-9% ושל העשירון השני – בכ-2%.

◀ חלקם של שלושת העשירונים העליונים בסך ההכנסה הפנויה עלה על חשבון ירידת חלקם של ארבעת העשירונים הנמוכים. היחס בין הכנסת העשירון העליון להכנסת העשירון התחתון עלה מ-7.1% ב-2003 ל-7.9% ב-2004. מדד ג'יני להתחלקות ההכנסה הפנויה עלה ב-3.1% – מ-0.3685 ל-0.3799.

◀ התרחבות ממדי העוני והפערים לפי ההכנסה הפנויה עומדת בניגוד ליציבות שנצפתה בתחולת העוני ובמדד ג'יני לפי ההכנסה הכלכלית. יציבות זו הושגה, ככל הנראה, הודות לשיפור במצב התעסוקה שלא פסח גם על החוליות החלשות של שוק העבודה. בולטת העלייה (5%) במספר המשפחות עם 2 או 3 מפרנסים ובהכנסה מעבודה של בן/בת הזוג.

◀ על רקע השחיקה בקצבאות, גם ב-2004 פחתה ההשפעה של תשלומי העברה על צמצום ממדי העוני לפי ההכנסה הכלכלית; תשלומי העברה – בניכוי המיסים הישירים – חילצו ממעגל העוני רק 40% מהמשפחות העניות ורק 19% מהילדים העניים. (לעומת 43% ו-25%, בהתאמה, ב-2003).

◀ השחיקה בקצבאות, ביחד עם הפחתת המיסים – שממנה נהנו יותר המשפחות בעשירונים הגבוהים – הובילו גם לפיחות בתרומתם של תשלומי העברה והמיסים לצמצום אי השוויון בהכנסות. תרומה זו פחתה מ-30% ב-2003 ל-27% ב-2004.

הממצאים מתבססים על נתוני סקרי הכנסות (משולב) לשנים 2003 ו-2004 שנערכו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ההתפתחויות ב-2004: שוק העבודה, קצבאות ומיסים

לאחר שלוש שנים של נסיגה ברמת החיים בישראל, ב-2004 עלה התוצר לנפש בכ-2.5%. ההידרדרות בפעילות הכלכלית שאפיינה את השנים 2001-2002 נבלמה ב-2003, וב-2004 המשק עלה של מסלול של צמיחה. הצמיחה הכלכלית נתנה את אותותיה בהתרחבות התעסוקה ובעליית השכר במשק. נתוני סקר הכנסות 2004 – המתייחסים לתקופה שבין הרבע האחרון של 2003 לרבע השלישי של 2004 – משקפים אף הם את המגמות החיוביות בתעסוקה ובשכר.

האינדיקטורים הכלכליים לתקופת סקר הכנסות 2004 מורים כי מספר המועסקים הישראליים גדל ב-3%, אם כי עיקר הגידול היה במשרות חלקיות. הגידול בתעסוקה אפיין לא רק את הענפים המתקדמים אלא גם את הענפים עתירי עבודה לא מיומנת, שבהם חלק מהעובדים נקלט בשכר נמוך ובעבודות זמניות.

התרחבות ממדי האבטלה נבלמה ב-2004, אך שיעור האבטלה נותר ברמתו הגבוהה – 10.6% מכוח העבודה.

השכר הנומינלי במשק לתקופת הסקר עלה בשיעור נומינלי של 1.8% ובשיעור ריאלי של 2.2%. בענפים מסוימים השכר עלה בשיעור גבוה יחסית ובענפים אחרים המשיך להישחק. עליית השכר בלטה בסקטור הציבורי ובמספר ענפים בסקטור העסקי, כמו שירותים פיננסיים (10%). שכר המינימום במשק נותר ללא שינוי ברמתו הנומינלית, שכן החקיקה הנוגעת להקפאת השכר הממוצע לעניין קצבות הביטוח הלאומי ושכר המינימום עדיין בתוקף עד לינואר 2006.

השיפור בשוק העבודה בא לידי ביטוי בנתוני הסקר: הם מורים שחל גידול של 5% במספר המשפחות עם 2 או 3 מפרנסים, לעומת ירידה של כ-1% במספר המשפחות ללא מפרנס. ההכנסה מעבודה שכירה בממוצע למשפחה באוכלוסייה גדלה ריאלית ב-3.1% – לא רק בשל העלייה בשכר אלא גם בשל העלייה במועסקים. עיקר הגידול בהכנסה מעבודה שכירה נזקף לגידול בהכנסה מעבודה של בנות / בני הזוג של ראש משק הבית.

ב-2004 נמשכה השחיקה בקצבות הביטוח הלאומי. רמת הקצבאות בנתוני סקר הכנסות 2004 משקפים את הקיצוצים החדים בקצבאות מאז 2002, אם כי לא את מלוא השפעת הקיצוץ שהיה ב-2004 בקצבות הילדים. ההפחתות שבוצעו באמצע 2003, בעיקר בגמלה להבטחת הכנסה ובקצבות הילדים, באו לידי ביטוי מלא בנתוני סקר 2004, ואילו הקיצוצים בקצבות הילדים שבוצעו בפברואר ובאוגוסט 2004 באו לידי ביטוי חלקי בלבד.

נתוני הסקר מראים כי סכום הקצבאות ששילם המוסד לביטוח לאומי בממוצע למשפחה נשחק ריאלית ב-2004 בעוד 7.5%. זאת לאחר שחיקה ריאלית של 7.5% ב-2003. תשלומי העברה כאחוז מההכנסה הכלכלית ירדו מ-18.3% ב-2002 ל-17.5% ב-2003 ול-16.4% ב-2004.

להלן איזכור תמציתי של הקיצוצים המרכזיים בשנים 2003-2004:

* **ביוני 2003** קוצצה הגמלה להבטחת הכנסה לכ-70% מהאוכלוסייה שקיבלה גמלה זו. שיעורי ההפחתה נעו בין 10% ל-23%, בהתאם להרכב המשפחה. הגמלה למי שמלאו לו 55 שנה ומעלה לא נפגעה. במקביל מצטרפים חדשים בני 46-54 זכאים לגמלה בשיעור הרגיל בלבד.

* **באוגוסט 2003** נמשך הקיצוץ בקצבות הילדים, והפעם במסגרת התוכנית הרב-שנתית להשוואת קצבות הילדים לכל הילדים ברמה של 144 ₪ לילד. במועד זה בוצע השלב הראשון של התוכנית.

* **בפברואר 2004** יושמה הוראת השעה לשנתיים שלפיה הופחתו הקצבאות כך: 24 ₪ מקצבות הילד הראשון עד השלישי וילדים ה"חדשים" עד לסוף 2005; 24 ₪ מהקצבאות לילד הרביעי ואילך בתקופה פברואר-יוני 2004, ו-5 ₪ בתקופה יולי 2004-דצמבר 2005.

* **ביולי 2004** בוצע קיצוץ נוסף בקצבות הילדים במסגרת השלב השני של התוכנית הרב-שנתית להשוואת הקצבאות.

הגמלה להבטחת הכנסה למי שלא מלאו לו 55 שנה נשחקה ריאלית ב-2004 בכ-13%-12% לזוגות עם ילדים ולהורים יחידים ובכ-4% לזוגות ללא ילדים. בכך הצטברה השחיקה הריאלית בשנתיים (2003-2004), בשיעורים הנעים בין 10%-25%.

קצבות הילדים המשיכו גם ב-2004 לסבול משחיקה עמוקה: הקצבה למשפחה עם ילד אחד נשחקה ריאלית בכ-13% והקצבאות למשפחה עם 4 ילדים – בכ-22%.

רמת כל הקצבאות נשחקה ביחס לשכר הממוצע: בעוד שהשכר הממוצע עלה בכ-2%, הקצבאות הופחתו או לכל היותר נותרו ללא שינוי. ביטול הצמדת הקצבאות לשכר הממוצע מ-2006 ואילך תרחיב את הפער בין העובדים ללא עובדים, שכן **הצמדה לשכר הממוצע** (או למדד אחר המשקף את העלייה ברמת החיים של האוכלוסייה) היא **המנגנון היחיד שדרכו יכולה הצמיחה לחלחל גם לשכבות החלשות**.

קו העוני, המחושב כ-50% מחציון ההכנסה הפנויה לנפש תקינה, עלה אף הוא במונחים ריאליים – ב-2.8%. לפיכך, רמת כל הקצבאות פחתה גם ביחס לקו העוני. התפתחות זו בולטת במיוחד ברמת הגמלה להבטחת הכנסה למשפחות עם ילדים.

ב-2004 יושם השלב השני של הרפורמה; מדרגת המס הנמוכה ביותר (עם מס שולי של 10%) הורחבה עד לכ-4,000 ₪ לחודש, ובמקביל הופחתו שיעור המס השוליים כמעט בכל תחום ההכנסות. הרחבת מדרגת המס הנמוכה הובילה להעלאת סף המס הבסיסי (רווק/רווקה ונשוי/נשואה שבן הזוג אינו עובד) באופן משמעותי, אך סיפי המס לשאר טיפוסים הנישומים כמעט ולא השתנו.

תוצאות ההדמיה של הרפורמה במס הכנסה על עבודה מראות ששיעור מס ההכנסה מתוך ההכנסה הכלכלית של המשפחה ירד מ-17.2% ב-2002 לכ-16% ב-2003 ולכ-14.5% ב-2004. על אף שהירידה בשיעור המס הממוצע אפיינה את כל העשירונים מהשלישי ומעלה, חשוב לזכור כי סכומי ההפחתה היו גבוהים יותר בעשירונים העליונים; בעוד שההכנסה הפנויה עלתה בכ-250 ₪ לחודש בממוצע למשפחה בעשירון התשיעי ובכ-500 ₪ לחודש בממוצע למשפחה בעשירון העליון, ההכנסה של המשפחות בעשירונים השלישי והרביעי עלתה בכ-50-15 ₪ לחודש.

יישום השלב השני היה כרוך בהפחתת מס בסכום של כ-4 מיליארד, כאשר שני העשירונים העליונים נהנו מכ-60% מהפחתה זו.

ממדי העוני ב-2004 בהשוואה ל-2003

ממדי העוני בישראל המשיכו להתרחב ב-2004. שיעור המשפחות שהכנסתן הפנויה נפלה מקו העוני עלה ל-20.3%. זאת לעומת 19.3% ב-2003 ו-18.1% ב-2002. בתוך שנתיים הצטרפו למעגל העוני עוד 2.2% מכלל המשפחות.

התרחבות ממדי העוני לפי ההכנסה הפנויה בלטה גם בקרב נפשות ובמיוחד בקרב ילדים; שיעור הנפשות העניות בכלל האוכלוסייה עלה מ-22.4% ב-2003 ל-23.6% ב-2004, ואילו שיעור הילדים העניים מכלל הילדים באוכלוסייה עלה מ-30.8% ל-33.2%, בהתאמה.

העלייה בשיעור הילדים העניים ב-2004 ממשיכה את מגמת העלייה השיטתית שנצפתה מאז 1998; בתקופה של 6 שנים עלתה תוחלת העוני בקרב ילדים בכ-50%: מ-22.8% ל-33.2%.

העלייה בתחולת העוני בין 2003 ל-2004 אפיינה את כל הקבוצות, למעט האוכלוסייה בגיל העבודה שאינה עובדת, אם כי לא בכולן היא היתה מובהקת מבחינה סטטיסטית (ברמת מובהקות של עד 5%). תחולת העוני בקרב משפחות שבראשן עומד קשיש עלתה מ-22.3% ב-2003 ל-25.1% ב-2004, ובקרב משפחות עם ילדים – מ-23% ל-24.5%, בהתאמה.

הממצאים מלמדים על עלייה משמעותית בקרב משפחות עם 4 ילדים ויותר – שיעור העניים בתוכן עלה מ-48.9% ל-54.7%. השחיקה בקצבות הילדים למשפחות גדולות השתקפה בנתוני סקר 2004.

התרחבות העוני במשפחות הגדולות התרחשה רק בקרב היהודים.

בקרב המשפחות החד-הוריות שיעור העוני עלה מ-27.6% ל-31.4%.

גם ב-2004 העלייה בתחולת העוני לא פסחה אף על המשפחות העובדות; כך, למשל, שיעור המשפחות עם מפרנס אחד שהכנסתן הפנויה נפלה מקו העוני המשיך לעלות והגיע ל-20.8%. זאת לעומת 18.6% ב-2003 ו-17.6% ב-2002.

העלייה בתחולת העוני בקרב משפחות עם 1-3 ילדים ובקרב לא-יהודים נמצאה לא מובהקת.

גם ב-2004 **המשפחות העניות נעשו עניות יותר**, והכנסתן הממוצעת התרחקה עוד יותר מקו העוני. פער העוני הממוצע למשפחה המשיך לעלות זו השנה השלישית והגיע ל-33.3% מקו העוני, זאת לעומת 30.5% ב-2003 ו-29.7% ב-2002.

העלייה בפער העוני אפיינה את כל קבוצות האוכלוסייה אך היא בלטה במשפחות הגדולות ובמשפחות הלא עובדות בגיל העבודה. אלה הן הקבוצות שסבלו במיוחד מהקיצוץ בקצבות הילדים ובגמלה להבטחת הכנסה.

ב-2004 נמשך הפיחות בתרומה של תשלומי ההעברה לצמצום ממדי העוני; רק 40% מהעניים **נחלצו** ממעגל העוני הודות לתשלומי ההעברה. זאת לעומת 43% ב-2003 ו-47% ב-2002. התמונה עגומה עוד יותר ביחס לילדים: ב-2004 רק 19% **מכלל הילדים** העניים לפי ההכנסה הכלכלית נחלצו מעוני הודות לקצבאות.

בדומה ל-2003, התרחבות ממדי העוני ב-2004 עמדה **בניגוד** ליציבות שהסתמנה בממדי העוני לפי ההכנסה הכלכלית. ב-2003 וב-2004 שיעור המשפחות שהכנסתן הכלכלית נפלה מקו העוני נותר יציב ברמה של 33.9%-33.7%, ופער העוני – ברמה של 64.5%. יציבות זו מוסברת בשיפור שחל בתעסוקה – שאפיינה גם ענפים מסורתיים – ובמיוחד בתעסוקה של מפרנס שני במשפחה, ביציבות של שכר המינימום ובעובדה שגם בענפים מסורתיים מסוימים עלה השכר.

על רקע השחיקה בקצבאות, לא היה בשיפור בהכנסה הכלכלית של העניים כדי לצמצם את שיעור העוני. השחיקה בקצבאות קיזזה ואף יותר את העלייה בהכנסה מעבודה ואת ההשפעה של הפחתת המס על ההכנסה הפנויה שלהם, אם כי מעט הן המשפחות העניות שנהנות מהרפורמה במס הכנסה.

ממדי אי השוויון בהתחלקות ההכנסות ב-2004 בהשוואה

ל-2003

החרפת המצב החברתי ב-2004 משתקפת גם בתמונת הפערים בהכנסות: המשפחות בשלושת העשירונים הנמוכים נותרו מאחור ורמת חייהן המשיכה להידרדר במסלול השחיקה. ההכנסה הפנויה לנפש תקנית, המהווה מדד לרמת חיים, עלתה בכלל האוכלוסייה ב-3.6% במונחים ריאליים. זאת כתוצאה מעליית ההכנסה מעבודה ומהפחתת המיסים, שכן הקצבאות המשיכו להישחק גם ב-2004.

העלייה ברמת החיים לא היתה נחלתן של המשפחות בעשירונים הנמוכים: בעוד שההכנסה הפנויה של שלושת העשירונים העליונים עלתה ריאלית בשיעורים בני 6%-5%, ההכנסה הפנויה של העשירון הראשון צנחה בעוד כ-9% ושל העשירון השני בעוד כ-2%. התפתחות זו הובילה להעמקת הפערים בהכנסה הפנויה: חלקם של שלושת העשירונים העליונים בסך ההכנסה הפנויה עלה על חשבון ירידת חלקם של ארבעת העשירונים התחתונים, ובמיוחד של שני העשירונים הראשונים. ארבעת העשירונים הנמוכים איבדו 0.7 נקודת אחוז מסך כל ההכנסה הפנויה ל"טובת" העשירונים העליונים. חלקם בסך ההכנסה הפנויה ירד מ-16.9% של ההכנסה הפנויה ב-2003 ל-16.2% ב-2004, ואילו חלקם של שלושת העשירונים העליונים עלה מ-55.6% ל-56.4%, בהתאמה.

היחס בין חלקו של החמישון העליון בסך ההכנסה לבין חלקו של החמישון התחתון עלה מ-7.1 ב-2003 ל-7.9 ב-2004.

התמונה המצטיירת מנתוני הסקר מלמדת עוד: הפערים בהתחלקות ההכנסה הכלכלית לא התרחבו, ואף הצטמצמו במעט, אך הפערים בהכנסה הפנויה התרחבו באופן משמעותי. מדד גייני להתחלקות ההכנסה הכלכלית ירד בכמחצית האחוז, אך המדד להתחלקות ההכנסה הפנויה נסק ב-3.1% - מ-0.3685 ל-0.380.

מאז 1999 השלים מדד גייני להתחלקות ההכנסה הפנויה עלייה מצטברת של 5.7% (7.2% ללא מזרח ירושלים).

משמעות הממצאים היא שב-2004 פחתה עוד יותר התרומה של הקצבאות והמיסים הישירים לצמצום הפערים בהכנסה הפנויה, והשיפור בפערי ההכנסה הכלכלית לא תורגם לשיפור גם בפערי ההכנסה הפנויה. ב-2004 תשלומי ההעברה והמיסים גם יחד צמצמו את מדד גייני להתחלקות ההכנסה הכלכלית ב-27.4% בלבד, לעומת 30% ב-2003 ו-31.5% ב-2002.

התפתחות זו אינה מפתיעה; הקטנת המעורבות הממשלתית באמצעות הקיצוץ בקצבאות והפחתת המיסים מגבילה את יכולתה של הממשלה לפעול לחלוקה מחדש של ההכנסות. השחיקה בקצבאות פגעה יותר בעשירונים הנמוכים, שלא נהנו כלל מהפחתת מיסים. נתוני הסקר מראים שב-2004 ירד חלקו של העשירון העליון בסך המיסים מ-53% ב-2003 ל-51% ב-2004. זאת על חשבון עליית חלקם של העשירונים החמישי עד התשיעי.

הערכת ההתפתחויות ל-2005

נתוני המחצית הראשונה של 2005 מראים שכלכלת ישראל המשיכה לצמוח גם בשנה זו, ועל פי תחזית יגדל התוצר בכ-3.5%. המגמות החיוביות שאפיינו את שוק העבודה ב-2004 נמשכו גם ב-2005; התעסוקה צפויה להתרחב בכ-3% ושיעור האבטלה צפוי לרדת לכ-9% מכוח העבודה. העלייה בשכר צפויה להימשך, אם כי הגידול הריאלי בו יהיה נמוך מאשר בשנה הקודמת. תמונת השינויים בשכר בין ענפים ומשלחי יד שונים אינה ברורה עדיין.

במערכת הביטוח הלאומי נמשך הקיצוץ בקצבות הילדים על פי המתווה הקבוע בחוק, והיקף התשלומים למשפחות עם ילדים יקטן בכ-0.4 מיליארד ₪ (קיצוץ נוסף של כ-9%). לעומת זאת, ב-2005 הועלו קצבות הזקנה לכל הקשישים: הקצבאות לקשישים ולשאיירים – ורק הן – עודכנו ב-0.9%, קצבות הזקנה הוגדלו ב-2.5% וקשישים הזכאים להשלמת הכנסה זכו באופן הדרגתי לתוספת הנעה בין 170 ל-230 ₪ לחודש.

התוספת לקצבאות המשתלמות לקשישים תבוא לידי ביטוי **חלקי בלבד** בנתוני סקר הכנסות 2005.

ב-2005 יושם השלב השלישי בהפחתת מס הכנסה, מדיניות שתוביל לעלייה בהכנסה הפנויה. אם כי גם בשנה זו ההכנסה הפנויה של העשירונים העליונים תעלה בשיעור גבוה יותר.

על פי הערכה, ההתפתחויות בשוק העבודה אמורות לתמוך ביציבות בממדי העוני ובפערים לפי ההכנסה הכלכלית (לפני תשלומי העברה ומיסים), אם כי לא ברורים עדיין דפוסי השינוי בשכר. כמו כן, ההתפתחויות המנוגדות בתשלומי ההעברה לקבוצות שונות באוכלוסייה (משפחות עם ילדים לעומת קשישים) מקשות על מלאכת החיזוי של ממדי העוני והפערים לפי ההכנסה הפנויה.

לוחות

תחולת עוני בקרב משפחות, נפשות וילדים, 2004-2003

שיעור הירידה בתחולת העוני לאחר תשלומי העברה ומיסים	לאחר תשלומי העברה ומיסים	לפני תשלומי העברה ומיסים	
---	-----------------------------	-----------------------------	--

אחזים

			2004
39.8	20.3	33.7	משפחות
29.8	23.6	33.6	נפשות
19.0	33.2	41.0	ילדים
			2003
43.1	19.3	33.9	משפחות
33.7	22.4	33.8	נפשות
24.3	30.8	40.7	ילדים

מספרים מוחלטים

			2004
	394,200	656,800	משפחות
	1,534,300	2,184,100	נפשות
	713,600	881,600	ילדים
			2003
	366,300	645,300	משפחות
	1,426,800	2,156,200	נפשות
	652,400	862,200	ילדים

קו העוני לפי גודל משפחה

מספר הנפשות במשפחה	כאחוז מהשכר הממוצע	בממוצע לתקופת סקר הכנסות 2004 (ש"ח לחודש)
1	25.5	1,777
2	40.8	2,843
3	54.1	3,766
4	65.4	4,548
5	76.6	5,330
6	86.8	6,041
7	97.0	6,751
8	106.2	7,391
9	114.4	7,959

* במחירי תקופת סקר הכנסות 2004 לפי מדד המחירים של 181.2 על בסיס 100 = 1993. השכר הממוצע שחושב הוא ממוצע משוקלל של השכר הממוצע למשרת שכיר בחודשים אוקטובר 2003 עד נובמבר 2004

תחולת עוני בקרב משפחות, לפי טיפוס המשפחה, 2004-2003 (אחוזים)

שיעור הירידה בתחולת העוני לאחר תשלומי העברה ומיסים (אחוזים)		הכנסה לאחר תשלומי העברה ומיסים		הכנסה לפני תשלומי העברה ומיסים		
		2004	2003	2004	2003	
39.8	43.2	20.3	19.3	33.7	33.9	סך כל האוכלוסייה
57.6	62.4	25.1	22.3	59.2	59.3	ראש משפחה קשיש
23.0	27.2	24.5	23.0	31.8	31.6	משפחות עם ילדים
26.6	30.0	18.5	17.8	25.2	25.3	3-1 ילדים
15.6	21.6	54.7	48.9	64.8	62.4	4 ילדים ויותר
35.2	40.4	11.4	10.3	17.6	17.2	ראש משפחה עובד
38.3	44.2	10.8	9.6	17.5	17.3	שכיר
12.4	14.6	15.6	14.6	17.8	17.1	עצמאי
28.9	27.8	64.8	65.8	91.2	91.1	לא עובד (בגיל העבודה)
36.2	41.7	20.8	18.6	32.6	31.9	משפחות עם מפרנס אחד
29.8	30.4	3.3	3.0	4.7	4.3	משפחות עם שני מפרנסים
56.3	58.7	18.8	17.7	43.0	42.9	עולים (משנת 1990)
51.5	51.5	15.9	14.9	30.3	30.5	יהודים
13.2	15.0	49.9	48.4	57.5	56.9	לא-יהודים
39.5	47.8	31.4	27.6	51.9	52.9	חד-הוריות

מספר המשפחות העניות לפי ההכנסה לאחר תשלומי העברה ומיסים, 2003-2004

2004	2003	
394,200	366,300	סך כל האוכלוסייה
95,400	83,900	ראש משפחה קשיש
223,900	206,300	משפחות עם ילדים
140,700	132,500	3-1 ילדים
83,200	73,800	4 ילדים ויותר
160,200	140,000	ראש משפחה עובד
132,700	114,500	שכיר
27,400	25,500	עצמאי
140,000	144,100	לא עובד (בגיל העבודה)
139,100	122,000	משפחות עם מפרנס אחד
19,800	17,000	משפחות עם שני מפרנסים
69,800	64,400	עולים (משנת 1990)
270,700	246,700	יהודים
123,500	119,700	לא-יהודים
34,900	29,600	חד-הוריות

חלקם של טיפוסים משפחה בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה, לפי מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים, 2004-2003

האוכלוסייה הענייה				כלל האוכלוסייה		
לאחר תשלומי העברה ומיסים		לפני תשלומי העברה ומיסים				
2004	2003	2004	2003	2004	2003	

ראש משפחה:

24.2	22.9	34.3	34.5	19.6	19.8	קשיש
56.8	56.3	44.2	43.9	46.9	47.2	משפחות עם ילדים:
35.7	36.2	29.2	29.3	39.1	39.3	3-1 ילדים
21.1	20.1	15.0	14.6	7.8	7.9	4 ילדים ויותר
40.6	38.2	37.7	36.4	72.4	71.6	עובד
35.5	39.3	30.0	30.9	11.1	11.5	לא עובד (בגיל העבודה)
35.3	33.3	33.1	32.4	34.3	34.5	משפחות עם מפרנס אחד
5.0	4.6	4.3	3.8	30.9	30.0	משפחות עם שני מפרנסים
17.7	17.6	24.3	24.2	19.1	19.1	עולה
68.7	67.3	78.3	78.2	87.3	87.0	יהודי
31.3	32.7	21.7	21.8	12.7	13.0	לא-יהודי
8.9	8.1	8.8	8.8	5.7	5.6	חד-הורי

יחס פער עוני בקרב משפחות, לפי טיפוס המשפחה, 2004-2003 (אחוזים)

שיעור הירידה ביחס פער העוני לאחר תשלומי העברה ומיסים (אחוזים)		הכנסה לאחר תשלומי העברה ומיסים		הכנסה לפני תשלומי העברה ומיסים		
		2004	2003	2004	2003	
48.4	52.9	33.3	30.5	64.5	64.8	סך כל האוכלוסייה
77.2	77.4	19.2	18.7	84.2	82.9	ראש משפחה קשיש
42.6	48.9	34.5	30.9	60.1	60.5	משפחות עם ילדים
41.9	45.1	33.8	32.3	58.2	58.8	3-1 ילדים
43.6	52.9	35.1	29.4	62.2	62.4	4 ילדים ויותר
32.3	36.5	26.4	24.7	39.0	38.9	ראש משפחה עובד
35.6	39.7	24.6	23.1	38.2	38.3	שכיר
19.7	25.1	35.4	31.4	44.1	41.9	עצמאי
50.6	57.2	46.5	40.2	94.1	94.0	לא עובד (בגיל העבודה)
62.4	65.4	26.8	25.2	71.3	72.8	עולים (משנת 1990)
53.8	56.6	31.4	29.2	67.9	67.3	יהודים
37.7	46.4	35.9	32.2	57.6	60.1	לא-יהודים
54.9	59.6	31.9	28.5	70.8	70.6	חד-הוריות

השפעת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים על אי השוויון בהתחלקות ההכנסות בכלל האוכלוסייה, 2004-2003

חלקו של כל עשירון בכלל ההכנסה (%)**						עשירון*
לאחר תשלומי העברה ומיסים		לאחר תשלומי העברה		לפני תשלומי העברה ומיסים		
2004	2003	2004	2003	2004	2003	
1.9	2.2	1.7	1.9	0.0	0.0	תחתון
3.6	3.8	3.1	3.2	0.8	0.7	2
4.7	4.8	4.0	4.2	2.8	2.8	3
6.0	6.1	5.3	5.3	4.4	4.4	4
7.5	7.5	6.7	6.7	6.2	6.2	5
9.1	9.1	8.3	8.3	8.2	8.2	6
11.0	11.0	10.3	10.3	10.6	10.7	7
13.2	13.1	12.9	12.6	13.8	13.6	8
16.5	16.1	17.0	16.5	18.6	18.1	9
26.6	26.3	30.8	31.1	34.7	35.4	עליון
7.9	7.1	10.1	9.3	66.6	76.4	היחס בין הכנסת החמישון העליון לבין הכנסת החמישון התחתון

* המשפחות בכל טור דורגו לפי רמת ההכנסה המתאימה לנפש תקנית. כל עשירון מונה 10% מן הנפשות באוכלוסייה.

** במונחים של הכנסה לנפש תקנית.

מדד ג'יני לאי שוויון בהתחלקות ההכנסות באוכלוסייה, 1999-2004

אחוז הירידה הנובע מתשלומי העברה ומיסים	לאחר תשלומי העברה ומיסים ישירים	לפני תשלומי העברה ומיסים ישירים	
--	---------------------------------------	---------------------------------------	--

לאוכלוסייה הכוללת את מזרח ירושלים

27.4	0.3799	0.5234	2004
30.0	0.3685	0.5265	2003
31.5	0.3679	0.5372	2002
30.5	0.3593	0.5167	1999
השינוי במדד (אחוזים)			
	3.1	-0.6	2004 לעומת 2003
	5.7	1.3	2004 לעומת 1999

לאוכלוסייה שאינה כוללת את מזרח ירושלים

27.7	0.3752	0.5193	2004
30.4	0.3629	0.5213	2003
32.0	0.3616	0.5320	2002
32.4	0.3567	0.5277	2001
31.2	0.3500	0.5088	2000
השינוי במדד (אחוזים)			
	3.4	-0.4	2004 לעומת 2003
	7.2	2.1	2004 לעומת 2000

* חישוב מדד ג'יני מתבסס על התצפיות הפרטניות, במונחים של הכנסה לנפש תקינית כאשר המשקל המיוחס לכל משפחה שווה למספר הנפשות בה.

** לאוכלוסייה הכוללת את מזרח ירושלים